

ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

УДК 371.3:372.881.111.1

Бабічева Н.О.

вчитель англійської мови
Харківської гімназії № 82

Використання інноваційних технологій на уроках англійської мови в середній школі як одна з умов підвищення якості освіти

Порівняно з попередніми роками умови життя, формування й навчання особистості різко змінилися. У ХХІ сторіччі велика увага приділяється людині як особистості – його свідомості, духовності, культурі, моральності, а також високорозвиненому інтелекту та інтелектуальному потенціалу.

В сучасній школі пріоритетними напрямком стала гуманістична направленість навчання, коли в центрі навчального процесу постає учень як свідомою особистість, що здатна не лише сприймати готовий набір інформації, але й самостійно та творчо опановувати компетенції, що будуть необхідні в подальшому житті. Отже, потреба в такій підготовці молоді, при якій середню школу закінчували б освічені інтелектуальні особистості, що володіють основами наук, загальною культурою, уміннями самостійно й гнучко мислити, ініціативно, творчо вирішувати життєві й професійні питання, надзвичайно висока. Тому основна мета сучасного вчителя – обрати форми та методи організації учбової діяльності учнів, які оптимально відповідають тим цілям розвитку особистості, що були поставлені вимогами сьогодення.

Поняття «інновація», що означає нововведення, міцно увійшло в педагогічний ужиток. І хоча існує декілька визначень цього явища – і процес покращення шляхом внесення будь-яких нововведень, і сам процес введення чогось нового, і нова ідея, метод, і успішне їх використання, і т.д., усі вони пов'язані з основним – креативністю. Творчість – основа будь-якої інноваційної діяльності. Але ця творча діяльність передбачає не лише висування нових ідей, а й втілення їх на практиці. В останні роки питання використання нових форм і методів, нового підходу до навчання є надзвичайно актуальним. Основною метою навчання іноземним мовам є формування й розвиток комунікативної культури школярів, навчання практичному опануванню іноземною мовою. Основним завданням, що було поставлене мною в процесі моєї роботи в гімназії, був вибір методів стимулювання активної пізнавальної діяльності

учнів, реалізація їхнього творчого потенціалу. Заради підвищення результативності навчання, розвитку креативності учнів, створення комфортних психологічних умов, в яких учні відчували б свою успішність, могли б проявити свої інтелектуальні здібності, серед сучасних інноваційних педагогічних технологій, таких як проектна методика, технологія критичного мислення, використання нових інформаційних технологій, інтернет-ресурсів, та інших, враховуючи об'єктивні можливості використання їх на уроках було обрано найефективніші та найдоступніші.

На жаль, використання такої багатопланової форми роботи, як робота з використанням комп'ютерних програм, інтернет-ресурсів безпосередньо на уроках англійської мови не представляється можливою через брак технічного устаткування. Тому робота з комп'ютерними навчальними програмами для вивчення лексики, відпрацювання вимови, відпрацювання граматичних явищ можлива лише під час позакласної роботи – на факультативних заняттях, в гуртку. Там же можна користуватися іншими можливостями, що дає використання інтернет-ресурсів: пошук необхідної інформації для виконання різноманітних завдань та розширення кругозору учнів, вирішення ряду дидактичних завдань, встановлення контактів з однолітками з інших країн. Хотілося б сподіватися, що найближчим часом комп'ютери та Інтернет стануть невід'ємною складовою НМК з будь-якого предмету.

Однією з найбільш улюблених видів діяльності учнів є **проектна діяльність**. Ця технологія, що забезпечує особистісно-орієнтований підхід в навчанні, є способом розвитку творчості, пізнавальної діяльності, самостійності. Робота над проектом – це багаторівневий підхід до вивчення англійської мови, що охоплює читання, аудіювання, говоріння та граматику. На мій погляд, проектне навчання актуальне тим, що сприяє активному самостійному мисленню учнів, орієнтує їх на дослідницьку роботу, вчить співпраці, культурі спілкування, формує комунікативні навички, виховує такі моральні цінності, як взаємодопомога та толерантність. Отже, в процесі проектного навчання відбувається нероздільність навчання та виховання.

У курсі іноземної мови метод проектів може використовуватися практично в будь-якій темі, оскільки вибір тематики проводиться з урахуванням практичної значимості для учнів. Головне – це сформулювати проблему, над якою учні будуть працювати в процесі роботи над темою програми. Можна виділити кілька типів проектів:

- творчі,
- дослідницькі, які потребують добре продуману структуру проє-

кту;

- рольово-ігрові, де структура тільки намічена та залишається відкритою до закінчення проекту. Кожен учасник обирає для себе певну роль, що обумовлена характером та змістом проекту. Це можуть бути літературні персонажі або ті, що імітують соціальні чи ділові відносини.

- Практико-орієнтовні типи проектів, які відрізняються чіткими цілями та орієнтовані на соціальні інтереси учнів.

- Інформаційні проекти направлені на збір інформації про який-небудь об'єкт, явище.

- В реальній практиці частіше маємо справу зі змішаними типами проектів, в яких є ознаки дослідницьких та творчих проектів.

Кожен тип проектів має свій тип координації (безпосередня, неявна координація), строки виконання (коротко-, середньо- та довгострокові), етапність, кількість учасників (особистісні, парні, групові), характер контактів (внутрішній, міжнародний).

Проектна форма роботи – це одна з актуальних технологій, що дозволяють учням застосовувати ті знання, що були набуті з предмету. В процесі роботи над проектом та під час його презентації учні розширюють кругозір, кордони володіння мовою, отримують досвід від її практичного застосування, вчать слухати іноземну мову, розуміти один одного під час захисту проектів. Діти працюють з довідковою літературою, словниками, комп'ютером, тим самим створюються можливості прямого контакту з аутентичною мовою, чого не дає вивчення мови тільки за допомогою підручника на уроці в класі.

До сучасних інноваційних технологій належить також **технологія співпраці**. Основна ідея міститься в створенні умов для активної спільної діяльності учнів у різних навчальних ситуаціях. Діти об'єднуються в групи по 3-4 чоловіки, отримують одне завдання, при цьому визначається роль кожного. Кожен учень відповідає не лише за результат своєї роботи, але й за результат всієї групи. Тому більш слабкі учні намагаються з'ясувати у більш сильних те, що їм незрозуміло, а сильні учні намагаються допомогти слабким досконало розібратися в завданні. Така робота над проблемою робить навчання легшим, цікавішим та більш ефективним. Учні мають успіхи не лише в опануванні знаннями, в них розвиваються такі необхідні в сучасному світі якості особистості, як співпраця, бажання дійти до істини, відчувати радість від спільного успіху, творчий підхід до розв'язання проблеми. Ця ідея надзвичайно гуманна по своїй сутності, вона була апробована вчителями і в Україні, і за кордоном, тому різноманітна у своїх варіантах.

Технологія співпраці передбачає використання таких активних форм навчання як диспут, прес-конференція, диспут, рольова гра.

Для досягнення мети навчання іноземних мов на сучасному етапі можливо також використовувати **технологію розвитку критичного мислення**. Критичне мислення означає рефлексивне, оцінчне. Це мислення, що не визнає догм, розвивається шляхом накладання нової інформації на особистий життєвий досвід. В даній технології вчитель – це партнер, що активізує та спрямовує дію. Існує чітка структура навчання шляхом розвитку критичного мислення, розроблена американськими педагогами Дж. Стилом, К. Мередит, Ч. Темплом, яка складається з трьох етапів: виклик, осмислення змісту, рефлексія.

Перша стадія – виклик - актуалізує знання, що є в учня, викликає зацікавленість в темі. На цій стадії відбувається визначення цілей вивчення матеріалу. Створення проблемних ситуацій, використання мозкового штурму, створення кластеру – основні форми роботи, що застосовуються вчителем на першому етапі.

На другій стадії відбувається основна змістовна робота. Під час роботи в процесі роботи з новою інформацією учням пропонується використовувати такий прийом як маркування тексту символами «v» - знаю, «+» - нова інформація, «-» - те, що я дізнався, не співпадає з тим, що я вже знаю, «?» - недостатня інформація, треба дізнатися більше.

Третя стадія передбачає осмислення вивченого матеріалу, формує своє особисту думку, ставлення до матеріалу, що вивчається. На даному етапі учні відповідають на запитання, виконують різноманітні творчі завдання.

Таким чином, використовуючи прийоми та стратегії технології розвитку критичного мислення, можна «озброїти» учнів різноманітними ресурсами в роботі з різними типами інформації. Ми вчимо дітей працювати з текстом: оцінювати інформацію, виділяти в тексті протиріччя й типи присутніх в ньому структур, аргументувати свою точку зору, спираючись не тільки на логіку, але й на ті аргументи, що були представлені співрозмовником.

Використання інноваційних технологій навчання на уроках англійської мови допомагають вирішувати проблеми мовленнєвого спілкування школярів з різним рівнем здібностей, ефективного використання часу уроку, підвищенню мотивації до вивчення англійської мови. Нові форми спілкування на уроці сприяє формуванню творчості, пізнавальної активності, самостійності учнів.